

Lokodi Imre

Fekete ribizli

(szabadság a szárnyvonalon)

Lokodi Imre
(1960, Mikháza)
író, újságíró

Guru, azt mondom, jó sorsunkért megverekedtünk,

úgy tűnt, az állomás jó pár méterrel – ha nem egész szerelvényhosszal – továbbköltözött, ellenkező irányba, mint ahonnan közelíték, mert nem ott taposok el néhány cigarettát, ahol régebben szokásom volt tudóre szedni legalább négy szál, szűrő nélkülit (Carpati), a vonat be-szaladásától függően, akkor ez érzékcsalódás lehet, vagy mi, gondolom, ám semmi sem változott, a bakterház maradt, szó sincs továbbköltözésről, a Monarchia már végképp így fog lerohadni, mindösszesen ennyi emlékünkn maradt felmenőink boldogságából, a korból, amit ők mindent összegezve boldogságos békeidőként emlegettek, bár igaz, itt szálltak fel a keskeny vágányúra, miután a Marci csárdában elénekelték, hogy búcsúzni jöttem hozzád, kis Kató, de egyszer csak hozzuk is megérkezett a múlt idő, keskeny vágányon jött, a bakterház nyelvtani fogalom tárgyi emléke lett, bár kis ráfordítással lehetett volna akár jövő idő, nem lett, mert mindennap magunk mögött hagytuk, kóstoltgattuk a végképp valószínűségét, a vonat állandóan késett, a vonat bűdös volt, benne volt a gumicsizmák bűze, benne az izzadt valagszag, reggeli szájíz, délutáni langyos vodkák, bűze vesztett hányások, nedves levegőben spermáfolt gombásodott hol az utolsó, hol a középső, hol az első kocsi, mert, mondtad, Guru, cserélgették a vagonokat, holott már mindegy volt nekünk, egészen biztos, azért gondoltam, mintha az állomás továbbköltözött volna, mert brutálisan megrövidítették a szerelvényt, és nekem el kellett hagynom a korábbi négycigarettes

pontomat, lejjebb kellett kitaposnom vesztegetésre szánt időmet, mert mi a várakozás, ha nem kárba ment idő, a mozdony akkoriban mindösszesen három kocsit húzott maga után, ahhoz kellett igazítanom magam a várakozásban, innen a pillanatnyi zavar, a hamis tér-érzékelés, de lesz ez még lejjebb, mondta a kalauz, a három kocsi is sok ennek a völgynek, holott a kalauznak nem kellett volna ilyesmit mondania, bezzeg, hallgattak a sokról, nagyon is hallgattak, amikor tíz-tizenöt kocsi szaladt egymásba kapaszkodva, álltunk az ütközőn, és úgy intézkedtünk, hogy mindenkinek megfeleljen, csak akkor nem, amikor a kalauzok udvariasan háritottak, szagot fogtak szuprakontrollokról, vagyis a kalauzokat ellenőrző szerv szaga volt a levegőben, és mi csak hápogtunk, Guru, lelépést fontolgattunk a kanyarban, ahol a vonat lassítani szokott, mert hídjavítás korlátozta a sebességet, mintha a Wehrmacht akkoriban robbantotta volna fel az összes hidat passzióból, mert vannak, akik passzióból robbantanak, olvastam, Mehmet pasa az orosz-török háborúban passzióból robbantott világitótornyot a brailai kikötőben, és kézcsókját küldte Katalin cárnőnek, olvastam, mert mit néztem volna azokon az arcokon, akikhez minden reggel hozzáadtam a magamét, hozzáadva szálltam fel a félhetesre, olvastam, legalábbis úgy tettem, mintha, mert a mintha bevált eszköz volt arra, hogy békén hagyjanak, jó, amikor a mintha életszerűvé válik, szerettem ezeket a mintha életszerűségeket, hogy ne mondjam, imádtam, nagyjából minden rendben volt, arcunk az idők folyamán alaposan összeszokott,

az is lehet, egymásba csúsztak, egyik arc fedte a másikat, a kalauz sokszor ezért volt zavarodott, elvégre a hat arc simán, különösebb erőfeszítés nélkül összemósódott, mintha azonosak lettek volna a borostáink, a szem- és a hajsziúnk, a testtartásunk, Guru, mintha azonosak lettek volna a vágyaink és az indulataink, nem vájkáltunk az agyunkban, hogy téged honnan is, Guru, mert tegnap is itt álltál, tegnapelőtt is itt kiabáltál a mozdonyvezetővel, hol a kurva anyádba voltál eddig ezzel a rohadt szerelvény-nyel, ordítottad, Guru, talán leereszkedett a mozdony kereke, fújtad tovább a magadét, erre felnyerítettünk a hársfa tetejéig, magának az agya ereszkedett le, mert szelep a füle, szólt a mozdonyvezető, és könyökölt a mozdony ablakában, és ott voltál másnap is, Guru, várakoztál velem, amíg elszívtam négy cigarettát továbbköltöztetett várakozási helyemen, innen kezdtem sejteni, nincs is olyan a világon, amit fix pontnak nevezhetünk, várakozás közben hallgattunk, nagyjából megbeszéltük már a közös dolgainkat, a jelenbe belerohadó Monarchiát, spermafoltot a jövőt illetően, egyszer csak elhallgattunk végképp, jó volt az a csend, a mozdulatlanság, ha így tartana jó ideig legalább, csak a bakterház méregzöld olajfestékkal lekent ajtaját taszította hátra egy tetves macska, a senki macskája, érdekes, a méregzöld olaj szívosan kitartott, nem pattogzott le könnyedén, és akkor belevisított a mozdony a folyó nagy vashídja előtt, nem is tudom, mibe visított bele, azt sem tudom, miért mindig ott visított, megszokásból, vagy valami szabály diktálhatta, ha híd, akkor kérnénk szépen lassítani, és sípolni főleg, hosszasan, mint amikor megbecsült vasutast temetnek, ahol a lányok szétvetett combokkal feküdtek a folyó partján lerakodott homokpadon, a mozdonyvezetőknek, mintha a napba néztek volna, káprázott a szemük, felgyorsult bennünk az idő, Guru, ott onanizáltunk, ott kukkoltunk a berkekben, Guru, később a lányok felszálltak a vonatra, csak egy irányba váltottak jegyet, városiak lettek, a négyemele-

tes tömbházak szurkozott fedésén tartották szét a combjuk, a nagy V közé perverzen behatolt az ibolyántúli sugárzás, a lányok beleolvadtak a szurokba, megpattintott keskeny panelablakok résein fújták ki a cigarettafüstöt (Snagov), mondták egymásnak telefonba,

ha tart még ez a hőség, belesülünk ezekbe a rohadt betonkockákba,

hol van már a vashíd-idő,

emlékszel a jóképű Ionut mozdonyvezetőre?

hogyne emlékeznék, drága,

hírlett, egyszer téged is megvezetett egészen szabályosan,

hogy értve megvezetett,

a mozdony hátsó fülkéjében,

hogy mi volt a mozdony hátsó fülkéjében,

né, mondták a parasztok, még nem láttunk nőben mozdonyvezetőt, nem tudták a parasztok, mit beszélnek, végtére jól mondták, amint könyököltél ki az ablakon,

hogy én könyököltém ki az ablakon,

igen, és visítottál,

ez rágalom, kérlek,

na jó, nem visítottál, csak kapkodtad a levegőt,

dehogyis kapkodtam, hagyd abba, kérlek,

na jó, akkor nem is kapkodtad, rendesen faltad, katt, katt,

így szépen lecsúsztuk a lányokról, ők a préselt lemezből gyártott konfekciós ágyakban (ILEFOR) családosodtak be, mire mi leszereltünk, elbászott húsz hónap az életünkéből, nem baj, mondták, beszámítják a nyugdíjba, fiúk, ártatlanul halnátok meg egy háborúban, mondta Paic kapitány a Duna-Fekete-tenger-csatornánál, én csak szoltam, mondta, hámlott a gépmonstrum, mint böhm nagy ajándék átkötve trikolór szalaggal, masni nélkül, mert az lenne a csúcs, ha masnival, biztos voltam benne, ha a vadonatúj, vélhetően tüntetőleg élénk nemzeti szalag nem szaladja körbe a mozdonyt, széthullt volna darabokra, ilyen egy kapitál-javítás, átdobták valahonnan, valamelyik másik szárnyvonalról, mert addig nem láttunk ilyen trikolóros mozdonyt mifelénk pöffeszkedni,

Guru, ekkor a kalauznak nem volt már síp a szájában, Guru, karlendítés volt a harmadik vagonból, Guru, nekirugaszkodtunk, visszafelé mentek a szénaboglyák, kicsúszott a képből a szénát gereblyélő parasztasszony a kibugygyant csöcseivel, széles karimájú szalmakalapjával, és kicsúszott a lesuvadt hegy, a hetvenes árvízkor szakadt le a hegy kontya, látszott, hullámos palából állt össze a domb agykérge, így hagyta az Úr a vízözönből, korábban szőlősök, elhajlott karók döfködtek a hővibrálással önkielégítő kék eget, és csapatostul jártak a sere-

A kastély (7). Papi

gélyek, kerepeltek a kerepelők, izzott a galagonya, pásztorasszony csecsbimbója, aki folyóba fojtotta a kölykeit, a gazdák levették a pincék ajtajáról a vaspántokat, kigurították a hordókat, kiütötték a dugókat, völgybe eresztették a borokat, itt szokott felszállni a tájidegenül szép gyógyszerésznő, jelenléte, mozgása kicserélte a levegőt, belefújta eldugult ereinkbe, akkor még nem tudtuk, mi leszünk a sztentelt, koszorúeres nemzedék, dobolt a fülben valami, én mindenesetre valahányszor izgultam, ha láttam a gyógyszerésznőt felszállni a vonatra, Guru, egyszer kifogtad az élénk lila bugyiját, azt mondtad, villanás volt mindössze, mint ágról szakadt, megpördülő falevél, a szeme azúr, és nem búzakék, empátia volt a szemében, ettől voltunk kicsit szomorúak, általában velem szemben foglalt helyet, amitől önbizalmam nőtt valamelyest a következő állomásig, igyekeztem eltakarni a műbőrön ejtett hasítást, azok a vásott alakok, Guru, mint két randa ablakszárny, a hasadásba beleírva kék filccel, Ágica pinája, hasadt ez a völgy, sőt, egyre nagyobbra hasadt, kurvult, mondanám, omlott a mart, folyóba gördültek a kövek, a gallyak és a kihordott szemét, habzott a holtág, a kacsaúsztató, fűzág ringatott felakadt férfi fehérneműt, levett parasztagyát, a téglagyár a vidék kis gulaga lett, itt kaptak munkahelyet szabadulásuk után a visszaesők, mint például te, Guru, noha bicepszedon vastag horogkeresztel tértél haza egy komolyabb társadalmi átnevelőből (Nagyenyedről, jól emlékszem?), és te már tudtad, mi az a sitt, a felfüggesztettek is itt törlesztettek, sokat meséltél nekik, vagyis a báli késelőknak, a dekrét-magzatokat elhajtó bábasszonynak, nagy hírverést kapott különben az ügy, amiről csak suttogni volt szabad, látván a bicepszedet, hogy Téglagyáros Mari nénit, a bábaasszonyt odabaszták a téglagyárba, hogy legyen neki is téglagyáros előneve, és Mari néni nem roppant bele, Guru, szívós asszony, férfias jellem volt, Simson motorkerékpárral járt, férfimellényt viselt és bicskát ezüstláncon, ő volt a téglagyá-

ri focicsapat kibekkelője, hátvédje, vagy hogy kell ezt mondani, Guru, mert fikarcnyit sem értek a focihoz, Mari néni nem szeretett kuglizni, nem szerette elgurítani a golyókat, aztán beütött a krach, Téglagyáros Mari néni szélütés érte, beadták egy Maros-menti öregotthonba, ma is kezét csókolommal köszönnek neki, sokan látogatják, azt mondják, noha ágyban van, különösebben nem viselte meg a csapás, mondogatta Téglagyáros Mari néni neked, Guru, amikor felkerested, emlékszel, lelkem, megmondtam neked, hogy Protex-szel dugjál, mert ha nem, jössz hozzám uzsukálni, hogy Mari néni lenne szíves belenyúlni a kedvesembe, és én nem bántam meg, hogy belenyúltam a kedvesedbe, kicsikém, mondta Mari néni, mert ha nem én, ő maga teszi meg, belenyúl magába, mondjam helyesebben, magába nyúl, feldug, öblöget patakparti forrázott gyökérlével, emelte a kovácsüllőt napi több versenyt, miközben ott ültél a díványon, Guru, lested, hátha leszalad a vércsík a lábán, de nem szaladt le, nem úgy megy az, hogy lefut, ha összeesésig jó pár kilókat emelgetünk, nem, drágám, nem, lelkecském, nem fut le olyan hamar, mint képzelted, aztán jött a mentő valakiért, elfutott a mentő Babucival, beszélte a falu, mert fel volt csinálva, Guru, csak éppen hogy önkezűleg mellészúrt, nem jó az önkezűség, de hát miért nem ment el Mari nénihez, körülbelül ennyire volt nyilvános a dolog, aztán Mari néni lepasszolt a világnak, akárki megcsókolhatja a seggemet, úgy sietsz, drága, gyere még aztán Téglagyáros Mari nénihez, pá, csókolok otthon mindenkit, átadjuk, átadjuk,

mondja Csúcs igazgató, mert itt van az új bukaresti befektető, valami belga hátszéllel, kompletten mindent átadunk, ami van, mármint a téglagyárat teljes egészében, kivéve a vágányt, a mellékvágányt, a rámpát is beleértve, a pálya a Román Állami Vasútnak (CFR) marad, a tekepályát is átadjuk, mondja Csúcs téglagyári igazgató, a munkásosztály ott lézeng a strekken, mintha sztrájkolnának, nem

A per (6). Heni és Block

adjuk, nem adjuk, mondják a hangadók, bele kell zavarni a folyóba valamennyit, így kezd éleződni a téglagyári, akármilyen-gyári osztályharc, gondolom, akkor is ott tapos a tömeg annak ellenére, hogy a mozdony visít, nekik visít, baljóslatú fütty, ami valahol elkanyarodik, mert van elkanyarodó fütty is, amikor úgy hal el a fütty, mintha a mozdony fulladozna attól a picsányi tehertől, az alig észrevehető kaptatótól, mert innen mintha hegyre menne a vonat, és maga után vontatná a völgyet, vagyis pályára

állítaná, pedig lefelé megy, a folyóval egy irányba, csak persze, a folyót mindig kielőzi, mert itt lusta a víz, és folyamatosan zavaros, pedig csak egy nevesincs folyó, elképzelhetően a térképeken sem szerepel, az is lehet, hogy patak, amibe a dögöket szokták belevetni, találnak benne kétfejű borjút, az biztos, sok rejtélyes dolgot képes kiadni magából a mélység, a parasztok minden este belemossák a lábukat mezőről jövővet, de hát ez idilli kép, partja vad és buja, nemcsak a parasztok mossák bele a lábukat, hanem a József-telepi cigányasszonyok is belemossák altestüket, tenyerükkel merik fel a vizet a lábuk közé közösülés után, mutatnak száraz hullásokkal, uszadékkal felfűtött erotikát, mert a kormos edényekkel egyazon fáradtsággal felfűtik a vízparti erotikát, valaki behúzza a veszféket, mert vannak, akik kikönyökölve a kocsi ablakán kielőzik a masiniszta figyelmét, mert te, Guru, a vastag és másfél mázsás férfiú keresztülfekszel a vágányon, így tiltakozol a téglagyár kisajátítása miatt, mert ezek az emberek privatizációnak nevezik a kisajátítást, csak a holttestemen át, kiabálsz, Guru, a strekken feküdve kiabálsz, kiütöm őket, mint a százas szöveget, mondod rekedten, mert sokszor berekedsz, mert csillapíthatatlanul hangos vagy, és állandóan jár a szád, hogy kiütsz mindenkit, a vonat áll, a mozdonyvezető azt mondja, neki az idejébe belefér a veszteglés, úgy tűnik, nem tud senki jobb belátásra bírni, Guru, valaki javasolja, jöjjön a buldózer, és nyomassák félre azt a monstrumot, mert a vonatnak haladnia kell, ekkor felpattansz, torkon ragadod az illetőt, anyádnak hívjad a buldózert, ordítod, Guru, és akkorát taszítasz a szerencsétlen emberen, hogy az mindjárt hanyatt esik, melléd, mert visszafekszel a vágányra, nehogy vérszemet kapjon a mozdonyos, koppan a másik koponyája a zúzalékon, szerencse, hogy csak zúzalék marad a téglagyár rámpáján, és akkor hoznak valami öltönyös emberek ugyancsak öltönyös aggastyánt, Lép Andort, a gazembert, na, szólnak az

öltönyösök Lép Andorhoz, mire vársz, erre felgyűlnek a téglagyáriak, tátott szájjal körülállják az eseményt, mi lesz itt, kérdezed, Guru, helyszínelés, mondja az egyik idegen, mintha itt, nem emlékszem pontosan, mondja Lép Andor, az aggastyán, na jó, mondja az egyik öltönyös, int a lapátosoknak, hozzáfogni, ettől kezdve ha nem kezd nőni büszkeség a szívekben, akkor kőszívű emberek, mert a kemény szív elveszti a hűséget, érzéketlen a múlthoz, mert az a néhány lerobbant bakterház nem minden, a történelem föld alatti része mindig izgalmasabb lehet a felszíninél, Nádasy úr csontja is izgalmasabb lehet néhány bakterháznál, téglagyárnál és vasúti sínnél, a lapátosok előbb megkopasztják a helyet a gyeptől, ásatás lesz, mondják a téglagyáriak, mert jártak erre kelták, dákok, rómaiak, igaz, nem ez a hivatalos verzió, csak hogy a mellékes tudás mindig nagyot hasít magának, a lapátosok aznap egy méterre haladnak lefelé, a lapátosok a téglagyár faláról letépett plakáton ebédelnek, munkaerőt alkalmazunk, áll a plakáton élénkpiros festékkel, a lapátosok mintha a láthatatlanul jelentkező munkaerőt falnák fel szóva, egyenként, nincs Nádasy, mondják a lapátosok, pedig Lép Andor azt mondja, mintha itt kellene lennie Nádasynak, nem lesz itt többé téglagyár, mondják a strekken álló téglagyáriak, minek ide kommunisták bűneit vizsgáló bizottság (IICCMER) ügyesekkel, törvényszéki orvossal, hol volt itt kommunizmus, kezdik hangoztatni a téglagyári dolgozók, egy így egészen jól hangzik, van benne egy kis retro, a hasunkra megy itt a rendszerváltás, nem is igaz, hogy Lép Andor agyonlőtte Nádasyt, s ha mégis, mit számít, mert akkor már szépen le van ereszkedve Nádasy heréje, sérv, mondják, akkora labdái vannak, mint egy kugligolyó, mert az orosz gulágon lesz sztahnovista, cementzsákokkal a vállán törleszt, jóvátételezik szegény Nádasy, mondják a völgyiek, amikor hazatér a fogságból, nem és nem, nem akar aláírni, hogy önként beálljon a sorba, noha

Lép Andor már sűrűn mutogat neki revolvert, amikor egyszer csak valahol, mintha itt mozdulna Lép Andor uja a ravaszon, itt, a téglagyár környékén, hallottunk valamit, mondták később a lábukat áztató parasztok, később letagadták, szájukra fésülték a hosszú bajuszukat, hallgattak nagyokat, egyszer szólt valaki, emlékművet Nádasynak, amiben benne lenne az egész gulág, állítottak kopjafát, noha a völgyiek szívesebben néznének egy egészalakos Nádasyt, természetesen leereszkedett herékkel, mert az is benne van a gulágokban, úgy érte, a diktatórikusan leeresztett here is benne van a gulágban, a ribizlis elbontatja a kuglipályát, mert benne van a szerződésben, hogy elbonthatja, mert terjeszkedni kell az agyagosban, a mi lesz itt kérdésre megvan a válasz, fekete ribizlis teraszosítva, majdnem hogy ültetvény, rendesen feketedik a bokrok ezer meg ezer gerzde, kinek vért gyűjt, kinek agyvérzést, úgyhogy a fekete ribizli rendszeres dézsmálását lassan abbahagyják a téglagyáriak, pedig már nem is téglagyáriak, csak úgy rajtuk marad, de még igényt tartanak rá, mintha részvényesek lennének, sóvárogva nézik a kugligolyókból rakott gúlát, amivel ők korábban szépen gurítottak, hullottak a bábuk, mint a jeges eső, de ha azt mondd, Guru, hogy a kugligolyókat nem adja ki a ribizlis, akkor holtbiztosan nem adja ki, a tulaj rendes nevét lehetetlen megjegyezni, mert a dobrudzsai nevek mind törökösek, ha nem, akkor görögösek, de leginkább előbbi a domináns, csak elvétve makedónos, hiába háborognak a hajdani téglagyár hajdani dolgozói, akik a teraszosításon gürcölnek, hogy meglassátok, legolyóznak, legolyóznak, elveszik a golyóinkat, te meg, Guru, azt mondd, akárki meglássa, itt megint a török csinál rendet, mert nem és nem, mondja a ribizlitulajdonos, hogy ő a terepet kugligolyóstól vásárolja fel licittel, nem is értem, a téglagyáriak mit kezdenének a golyókkal, na jó, Guru, a fabábukat azóta szépen elégetted, múltadra csöppet nem gondolva

rakod az ócska vasérckályhát, mert te vagy itt a bakter, másként szólva, éjjeliőr, annyi dolgod van, hogy megügyeled az éjszakát, rendes kis kuckót rendezel be magadnak az itthagyt trikolóros mozdonyban, mert a trikolóros mozdony nem jár el innen, mert a síneket feszítővassal éjszaka szedegetik fel jó szakaszokon, és mindenhol valamiért csakis egy vonalon haladnak, -----, mint nem egymással párhuzamos ===== vonal lenne a vonat pályája, állítólag a ribizlis tulajdonosának keze is benne van az üzletben, bár szerintem ez nettó bűncselekmény, de ki hiszi el azt, viszi hát, aki éri, ha Yusuf úrnak lepengeti a sín taksáját szálra, akár kötegre szólóan, te meg, Guru, évente egyszer újrafested a mozdonyt körbeszaladó trikolórt passzióból, bár mondd, Guru, hogy Yusuf úr nem annyira nemzeti elkötelezett, mint amennyire kompenzál, megnyugtató, mondd, hogy lassan-lassan felszedegetik a síneket, vizik szálanként vagy ötösével istállóba mestergerendának, írva rajta gyárilag, Diós-győr, akkor te, Guru, mi a faszért fested újra és újra a trikolórt, kérdezi valaki, csak úgy kedvtelésből, hangzik a válaszd, tudom, Guru, s kedvtelésből írod fel a kugligolyóra romlott, vörös színű olajfestékkal, hogy a Nádas golyója, bár régen rohad a Nádas tasakja benne két golyóval, fekete ribizli, savanyúra görbül a szád, Guru, éretlen, mondd, kiköpsz, mint ha a szádból alvadt vér fröcskölné szét, aztán indulsz a hajdani strekk mentén, szar ügy, mert egyre jobban gajosodik, persze, szinte járhatatlan lesz a töltés, ha megjelenik a vadszeder, mintha tapogatnád az egykori vágányunkat, számócát találsz, felmutatod az aprón rejtőzködő, nem is rejtőzködő, hanem önmagát feladó gyümölcsöt, másik kezében feszítővas, hazaviszem a kedvesemnek, mondd, úgy érte, a tűzpiros számócát, eközben eltaposok vagy öt szűrős cigarettát,

mert a mozdony mint-ha állna, ugye, hogy áll, Guru